

Open brief aan de Vlaamse regering
cc: het Vlaams parlement, bevolking

Donderdag 11 juni 2020

Geachte minister president
Geachte leden van de Vlaamse regering
Geachte parlementsleden

Op 15 juni vieren we jaarlijks de **'internationale dag van de wind'**. De burgerenergiecoöperaties roepen de Vlaamse regering en parlementsleden daarbij op om als 'bewindvoerders' van Vlaanderen het voorbeeld van Nederland te volgen.

Nederland reserveert in het klimaatakkoord een deel van de omgevingsenergie voor energietransitie door de lokale gemeenschap. Wind en zon zijn immers lokale natuurlijke rijkdommen, ons land voorziet met **art.714 van het burgerlijk wetboek** gelijk gebruiksrecht voor alle burgers¹.

Nederland kiest met zijn klimaatakkoord² resoluut voor een energietransitie mét lokaal draagvlak en mét burgerparticipatie. Het **Nederlandse klimaatakkoord** voorziet tot 50% burgerparticipatie bij onshore wind- en zonprojecten. Enerzijds door de verplichting voor ontwikkelaars tot het opstellen van een participatieplan op maat van de lokale gemeenschap, anderzijds door de goedkeuring ervan door de lokale gemeenschap als voorwaarde voor het indienen van een vergunningsaanvraag.

Als de lokale gemeenschap geen burgerparticipatie wenst, hoeft de ontwikkelaar die niet in te vullen. Maar als de lokale gemeenschap wél burgerparticipatie wil, moet de ontwikkelaar daarover tot een akkoord komen. Geen akkoord betekent geen lokaal draagvlak en geen project. Wél een akkoord betekent een gedragen en ontvankelijk project; dat is maatschappelijk verantwoord ondernemen met lokale hernieuwbare-energiebronnen.

Ook in ons land is het **maatschappelijk draagvlak voor energietransitie mét burgerparticipatie** groot. Reeds in 2013 ontstonden op democratische wijze in Wallonië het 'cadre de référence éoliennes'³ en in Oost-Vlaanderen en Limburg een 'draagvlakmodel'⁵ voor windenergie'.

Steeds meer gemeenten ondertekenden sindsdien het burgermeesterconvenant⁶ en stellen klimaatactieplannen op om de uitstoot van broeikasgassen op het grondgebied terug te dringen. Dit doen ze onder meer door een deel van de omgevingsenergie te oogsten voor lokaal gebruik via burgerenergiecoöperaties. In 2014 was Eeklo de eerste stad die haar draagvlakmodel verankerde in een gemeenteraadsbesluit. Ondertussen volgden tientallen steden en gemeenten⁷ dat voorbeeld, daarmee geven ze invulling aan artikel 714 van het burgerlijk wetboek.

Burgerenergiecoöperaties tonen reeds jarenlang aan dat ze betrouwbare partners zijn in de energietransitie. Circa 2% van de Vlaamse huishoudens⁸ gebruikt nu al lokale groene stroom uit eigen coöperatieve installaties, door toepassing van het principe van 'collectief winddelen' met de hoogste scores qua dienstverlening⁹ en duurzaam investeringsbeleid¹⁰ volgens VREG en Greenpeace.

¹ Artikel 714 BW : Er zijn zaken die aan niemand toebehoren en waarvan het gebruik aan allen gemeen is.

² <https://www.klimaatakkoord.nl/participatie>

³ <https://energie.wallonie.be/fr/cadre-de-reference-pour-l-implantation-d-eoliennes-en-region-wallonne.html?IDD=11176&IDC=6170>

⁵ <https://www.rescoopv.be/publicaties/omgevingsenergie>

⁶ <https://www.rescoopv.be/burgermeesterconvenant>

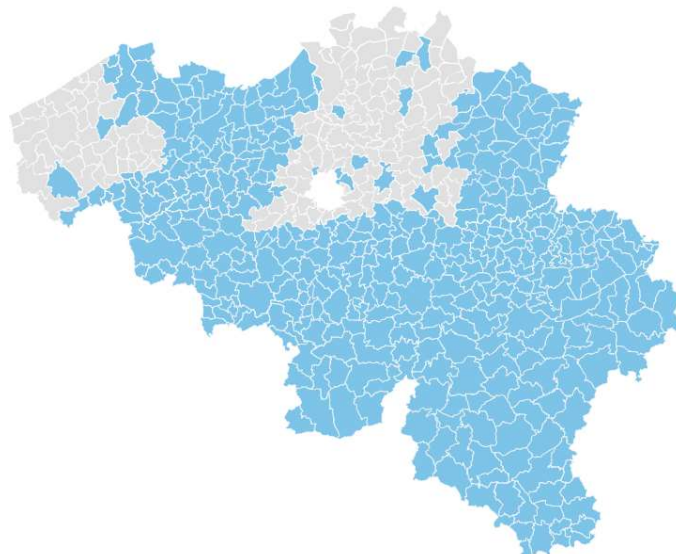
⁷ Gemeenteraads- en provincieraadsbesluiten zijn niet zomaar juridisch afdwingbaar t

⁸ <https://www.vreg.be/nl/marktaandeelen-energieleveranciers> : jaargelezen huishoudelijke elektriciteitsafnemers - CV

⁹ <https://www.vreg.be/nl/rapportering-leveranciers-kwartaal> en <https://infogram.com/klachtenindicator-1hxj480n0rgq6vg?live>

¹⁰ <https://mijngroenestroom.be/#ranking>

Bijgaande kaart kleurt plaatsen blauw waar reeds lokale regelgeving¹¹ rond draagvlak en burgerparticipatie geldt. We zien een zee van lokale en regionale initiatieven, wat het maatschappelijk draagvlak voor een lokale energietransitie mét burgerparticipatie aantoont.

Toepassing van het Nederlandse klimaatakkoord op Vlaanderen zou daarom een gigantische boost geven aan het draagvlak voor hernieuwbare energieprojecten en aan de realisatie van de lokale energietransitie samen met de bevolking. Samen met het vertalen van de doelstellingen voor hernieuwbare energie naar provinciaal en gemeentelijk niveau.

Met deze ‘windbrief’ vragen we u om een gelijkaardig initiatief te nemen als het klimaatakkoord in Nederland. We vragen concreet om **decretaal vast te leggen dat bij de ontwikkeling van windenergie een participatieplan dient opgesteld te worden dat tot stand komt in overleg met de lokale gemeenschap. Het participatieplan maakt deel uit van het omgevingsvergunningsdossier.** Om de lokale energietransitie mee vorm te kunnen geven, creëert Europa een 'level playing field' voor initiatieven van burgers en lokale overheden met de definitie van 'energiegemeenschappen'. Burgerenergiecoöperaties zijn per definitie energiegemeenschappen, omdat ze via de ICA-definitie en -principes voldoen aan de definities van zowel 'renewable' als 'citizen energy communities'.

We kunnen als lokale gemeenschap maar beter het beheer van het gemeengoed, van onze ‘commons’ in eigen handen houden. Dat tonen de verkopen van Eneco in NL aan Japan, en van windpark Estinnes in BE aan China duidelijk aan. Burgerparticipatie vormt niet alleen een troef bij het realiseren van klimaatdoelstellingen, maar zorgt ook voor lokale verankering van hernieuwbare-energiebronnen, voor creatie van lokale meerwaarde, voor versterking van het draagvlak via persoonlijke betrokkenheid, voor een veerkrachtiger samenleving via een sociaal rechtvaardige energietransitie met meer energiedemocratie. Want de wind waait voor iedereen. Ook in Vlaanderen?

Voor meer achtergrondinformatie verwijzen we graag naar ons memorandum¹³ 2019 en standpuntennota energiegemeenschappen¹⁴.

Met de meeste hoogachting,

Voor REScoop.Vlaanderen vzw:

Niko Deprez

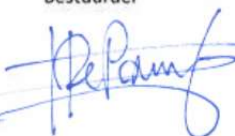
Bestuurder

Niko Deprez
vo REScoop Vlaanderen vzw

Jan de Pauw

Bestuurder

Contactpersonen: Tom Willems 0488365852, Jan De Pauw 0484656022

¹¹ Gemeenteraadsbesluiten, provincieraadsbesluiten, besluiten intercommunales ... die echter niet altijd juridisch afdwingbaar zijn, waardoor ze in de praktijk door ontwikkelaars genegeerd worden, het omgekeerde van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

¹³ <https://www.rescoopv.be/publicaties/memorandum-2019>

¹⁴ <https://www.rescoopv.be/sites/default/files/20200124%20REScoopVL%20Standpuntennota%20CEC-REC.pdf>